

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXV. De debitore obærato, qui post obtentam à creditoribus suis chirographariis dilationem quinquennalem, vendidit quædam bona uni ex dictis chirographariis, qui vult pretium bonorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

num. 8. vol. 2. Rot. decis. 233. part. 2. diversor. Talsch.
in verbo, donatio, conclus. 648. n. 66.

- Sed difficultas casus propofiti reſtringenda eſt ad
 alia verba donationis, quibus donator declarat ſe
 donare Franciſco filio omnia debita, tam actiua
 quàm paſſiua. Verùm reſoluendum eſt, donatarium
 teneri ad ſolutionem æris alieni poſt donationem
 contracti, cùm adiecta fuerit illa clauſula donatio-
 nis debitorum actiuorum & paſſiuorum, præſen-
 tium & futurorum quorumcunque: debita ſiqui-
 dem quedam ſunt actiua, alia verò paſſiua: † vt di-
 ſtingunt DD. in rubr. Cod. de rebus creditis, & nomi-
 natim Sicard. num. 6. in dubio nomen debitorum
 donatum, vel legatum, intelligitur de debitis acti-
 uis: veluti ſi teſtator dicat, *Lego Titio omnia debita*
mea, intelligitur de illis quæ ipſi teſtatori debentur:
 text. eſt in l. ſi ſeruum 121. §. qui Marguritam, ff. de
 leg. 1. & tradit Bald. in dicta rubric. de reb. credit. n. 3.
 Quod verum eſt, quando in hæreditate ſolum
 aderant credita, † ſed quando in ea erant debita &
 credita, quæſtionem dubitabiliorem eſſe exiſtimat
 Salicet in dicta rubr. num. 3. in fine. Sed ceſſat dubi-
 tatio, quia donator expreſſe voluit onerare dona-
 tarium debitis etiam paſſiuis, non ſolum præſentibus,
 ſed etiam futuris; & ideo cùm verſemur in clari-
 ſis, non eſt recurſum ad coniecturas: l. continuum,
 §. cum ita, ff. de verbor. obligat. † Poſſe enim dona-
 tor hanc donationi legem adicere, vt de bonis do-
 natis ad libitum inter viuos, vel cauſa mortis diſpo-
 nere poſſit, & ſi diſponat, diſpoſitio erit valida:
 vt teſtator Natr. conf. 118. num. 3. & ſeqq. Mantie.
 de tacit. conuent. lib. 1. tit. 47. num. 4. Si poſſet diſponere
 de rebus donatis, ergo poſſet etiam hypothecare,
 vel obligare in præiudicium donatarii.
 Ad ſecundam quæſtionem reſpondetur, quod
 licet donator poſt perfectam donationem, non
 poſſit illi præiudicare, niſi hoc ſibi reſeruauerit, vt
 ſuprà dictum eſt; tamen poſſet, ſi aliqua adſit
 ambiguitas, aut dubitatio, declarare qualis fuerit
 ejus intentio tempore donationis, & ejus declara-
 tioni etiam ex poſt factæ ſtandum eſt, vt per Cra-
 vet. conf. 134. num. 4. Caſtrenſ. conf. 343. num. 2. in fine,
 verſic. nam quodcumque, vol. 1. vbi dicit quod
 verba donationis inter viuos debita declarantur per
 concedentem, ſiue declaratio fiat inter viuos, ſiue
 in vltima voluntate: Tufch. littera D. conſuſ. 626.
 num. 24.
 Ad tertiam quæſtionem reſpondetur, quod cùm
 pater haberet ex teſtamento vxoris facultatem eli-
 gendi vnum, vel plures ex liberis, cenſetur filium
 donatarium elegiſſe, faciendū illi donationem me-
 diatatis omnium bonorum ſuorum, in quibus bona
 vxoris erant conſuſa & comprehenſa, Fontanell.
 de pact. nupr. claſſ. 4. gloſſ. 5. num. 64. Idem deſci-
 467. num. 6. & ſequent. & oftendi ſuprà, part. 1. in
 iſtis quæſtionibus civilibus, cap. 50. numero 21. &
 ſeqquent.
 Neque fieri debet differentia inter donationem
 vniuerſalem omnium bonorum, & illam quæ facta
 fuit duntaxat de medietate. Quia quemadmodum
 per institutionem hæredis, vel donationem
 vniuerſalem, cenſetur quis electus vniuerſaliter,
 vigore facultatis eligendi ſibi data; ita per institu-
 tionem, vel donationem mediatatis, cenſetur facta
 electio pro medietate: per textum expreſſum in l.
 num ex familia 69. §. ſi duos, ff. de legat. 2. ubi que-
 ritur Iuriſconſultus quid ſit dicendum, ſi grauatus
 nulli reliquerit, ſed duos tantum de familia hære-
 des ſcripſerit, vtrum illi quaſi nominati, ſeu electi,
 rem illa conſequi debeat, perinde ac ſi expreſſe electi
 Sanſergerii quæſt. & reſol. civil. T. II. P. II.

fuiſſent; an verò omnes de familia ſint audiendi,
quafi nullus fuerit nominatus? Et reſpondet Iuriſ-
conſultus, pro iis quidem portionibus, quia jure
hæreditario retinent, eos fideicommiſſum obtentu-
ros: & ibi notat Barrol. *num. 2. & 3.* & plures allegat
Caldas de *jur. emphiteut. tit. de nominat. lib. 2. q. 7.*
num. 1.

Ideo bona materna confusa cum paternis per
additionem hereditatis sine inventario, pertinebunt
ad donatarium, à se ipso deducenda, unà cum
quingentis aureis sibi prægatis, tanquam à do-
natario medietatis bonorum paternorum, quam
donator voluit omnibus debitis activis, & passivis,
præsentibus & futuri onerare. † Cujus oneris ca
virtus est, ut omnia debita pro medietate deducan-
tur de donatione, sive hypothecharia, sive chirogra-
pharia: ex notatis per decis. Kotæ Romanæ 119.
n. 3. & 4. part. 7. recent.

CAPUT CLXXV.

De debitore obærato, qui post obtentam à creditoribus suis chirographariis dilationem quinquennalem, vendidit quædam bona una ex dictis chirographariis, qui vult pretium bonorum venditorum, tam extans quàm jam extinctum, compensare, & respectivè retinere pro satisfactione sui crediti : & probatur, talem compensationem, seu retentionem non posse subsistere in præjudicium aliorum creditorum ; præsertim stante mala fide tam emptoris, quàm venditoris, qui notitiam habebant dictorum creditorum.

S V M M A R I V M.

- 1 Venditio facta in fraudem parata executionis non
subsidit.
- 2 Tertius qui se opponit executionibus credito-
rum, debet docere de sua iusta posses-
sione.
- 3 Tertius qui emit in fraudem parata executionis,
conveneri potest recta via, maxime si debitor
non sit solvendo.
- 4 Compenfatio fieri non potest, quando pretium
exiat in manibus illius qui simul est emptor
& creditor, nec ante adventum temporis solu-
tionis.
- 5 Creditores agere possunt recta via contra nomen
debitoris nondum exactum, & nondum com-
pensatum.
- 6 Pretium succedit loco rei in subsidium, quando de-
bitor non est solvendo.
- 7 Excusio bonorum debitoris non est necessa-
ria, quando debitor notorie non est sol-
vendo.
- 8 Qui in aliquo actu facit mentionem alicujus in-
strumenti, cum expressione anni, diei, & no-
tarii, presumitur scivisse totum instrumen-
tum.
- 9 Recipiens solutionem in vim alicujus instru-
menti, presumitur illius notitiam ha-
buisse.

- 10 *Compensatio & datio in solum a sciente facta, non potest esse valida in præjudicium anteriorum creditorum, sed illis datur actio ad pretium nondum consumptum.*
- 11 *Pecunia dicitur extare, quando debitor defuit dolo illam possidere.*
- 12 *Et hoc casu creditores habent electionem, utrum agere velint ad rem, vel ad pretium.*
- 13 *Creditores agere possunt via executiva contra pretium quod est apud emptorem bonorum debitoris.*
- 14 *Creditores possunt experiri via executiva contra debitorem sui debitoris obligatum per instrumentum executivum.*
- 15 *Stante mala fide, pecunia quamvis consumpta censetur extare.*
- 16 *Retentio non datur quando res aliqua devenit ad creditorem vitio affecta.*

Quidam mercator transigit cum suis creditoribus, & promittit illis, tam qui conventionem subscripserant, quam qui non subscripserant, notario pro absentibus stipulare, solvere omnes summas per ipsum debitas intra tempus quinquennii, per quinque solutiones æquales, singulis annuis solutionibus, ea tamen conditione, ut si in una solutione deficeret, cogi posset pro toto debito. Item quod non fieret præjudicium creditoribus hypothecariis ipsius, casu quo non adimpleret contenta in dicta conventionem.

Item quod in illa non comprehenderentur creditores annuorum reddituum debitorum per ipsum, quia ipsi noluerunt assistere, nec consentire dictis conventionibus: & alias propterea latius pater in instrumento sumpto per notarium publicum.

Postea vero idem debitor vendidit Domino Horatio quoddam suum rus pretio inter eos convento decem millium librarum, ex quibus dictus emptor promittit solvere quatuor mille libras conuertendas in extinctionem annuorum reddituum, quibus ipse venditor erat obligatus. Et quia dictus emptor erat creditor eiusdem venditoris in pluribus magnis pecuniarum summis, quas ipsi tenebatur solvere, sicuti & aliis creditoribus in quinque solutionibus annualibus, idem fuit conventum quod dictus emptor non poterit cogi quocunque tempore per dictos creditores, aut aliam quamcunque personam ad solutionem sex mille librarum restantium de dicto pretio, imò illas sibi retinebit, & compensabit, *année par année*, pro quinta parte dictarum summarum, qualibet die 16. Decembris: & interim ne simul fruatur re, & pretio, solvet fructus dicti pretii ad rationem quinque pro centenariio, diminuendo tamen pro rata illius annuæ compensationis: *Et fait que sera le paiement de dix mille livres en la forme que dessus*, dictus venditor liberauit, & quitavit eundem emptorem de toto rursu venditi pretio. In consequentiam cuius instrumenti emptor confessus fuit die 16. Aprilis tunc sequentis recepisse à venditore 1258. libras, pro prima quinta parte solutionis, cuius dies cesserat juxta conventionem prædictam, mediante compensatione partis pretii dicti rursu. Sed antequam secundus terminus solutionis eveniret, ipse venditor vita functus est, statimque post ejus obitum multi creditores insurrexerunt, credita sua judicialiter petentes, & inter ceteros ipsemet emptor rursu, qui in sententia graduatoria, ipso, seu procuratore per ipsum constituto vocato lata, collocatus fuit in ultimo gradu inter chirographarios creditores: tandemque in contradictorio condemnatus de deponendo resi-

duum dicti pretii supradicti rursu, illud depositum in manibus depositarii per eum nominari. Nemo queritur de duobus.

Primo, utrum creditores sint fundati in petendo relaxatione dicti depositi, quoad solutiones dicti pretii rursu maturaras post obitum venditoris, & concursum creditorum illius.

Secundo, utrum sint fundati, etiam quoad solutionem maturatam pro quinta parte, vivente venditore, post dictam creditorum conventionem, tunc obstante compensatione facta per instrumentum publicum, inter ipsos emptorem, & venditorem.

Antequam verò ad dictarum questionum resolutionem veniamus, supponendum est in primis nullam in hoc negotio esse difficultatem respectu creditorum, qui noluerunt dictæ conventioni consentire, nempe eorum, quibus venditor erat obligatus ad annuos, & perpetuos redditus. Quia quod ipsos pignoratitio generalis, & executionis dictæ contra bona dicti venditoris, quam emptor conventionem habebat, semper in suo robore remanserunt, & illis non fuit præjudicatum per venditionem postea factam in fraudem paratæ executionis: juxta tradita per Rip. in l. 1. §. si habet, n. 22. ff. ad Trebellian. Tertius enim ad impediendam executionem creditoris iustum debet ostendere possessionem: ex Bald. in l. ob maritorum, Cod. de uxore pro marito: Conar. pract. qq. c. 16. n. 4. vers. Sextum majorem dubitationem habet: & ideo, inquit Conar. executio fieri debet etiam quoad possessionem: ita quidem, ut huic ratio res auferatur, non obstante contradictione. Præsertim verò hoc locum habet, quando debitor remansit non solvendo: Cavalcan. decis. 16. n. 7. & 8. ubi dicit quod hoc casu non est agendum rectoria: Cancr. lib. 3. var. resolut. cap. 17. de sentent. & re judicata, n. 461. 462. & leg. ubi amplius dicit hoc procedere, etiam si emptor non fuisset particeps fraudis: & subdit sufficere quod ille Titius compareat in isto iudicio executionis.

Hoc ita præsupposito, quoad primum caput, nempe quoad solutionem, & compensationem summarum maturatarum post obitum venditoris, & concursum creditorum, res videtur expediri in favorem ipsorum. Quia cum dies solutionis nondum evenisset, non poterat fieri compensatio in nondum debita: siquidem in contractu venditionis non fuit conventum, quod compensatio fieret dum sed *année par année*. Reçd igitur cogi potest solvere pretium nondum compensatum, nec compensatum juxta decis. Rot. 157. post consil. Farinac. n. 4. in fine ibi, vel ut dicebat: ubi citat Afflic. decis. 190.

Et licet dictum fuerit, quod venditor, aut ejus creditores, aut aliquis alius non possent villo tempore molestare emptorem pro illis summis pretii restantibus; tamen hoc non potest creditoribus nocere, quia una pars contractus aliam determinat, dum dicitur quod emptor non poterit molestari per creditores, *en quel temps que ce soit*, & illa verba replicanda sunt per sequentia, & intelligenda sunt præsuppositis habilibus: nimirum, quod nulla potest fieri petitio, adveniente videlicet tempore faciendæ compensationis, aliqui contra tractus contraveniendi, quia oporteret statim fieri compensationem, cum pacto expresse in eodem contractu conventum fuerit, illam non fieri nisi per tales solutiones intra quinquennium faciendas.

Imò pactum illud, quod emptor non poterit per alios creditores, clare demonstrat ipsam facultatem quod aderant alii creditores, & quod alienatus & compensatio facta fuit animo præjudicandi aliis creditores.

5 toribus. † Unde sequitur, creditores recta via agere potuisse contra nomen nondum exactum, & nondum compensatum, ex traditis per Surd. *conf. 436. num. 10.* ubi sic ait: *Poterit creditor anterior revocare donationem in solutum factam de nomine debitoris, quamvis ea datio imponeret solutionem, & debitorem cedentem liberet.* Tale namque nomen, si nondum sit exactum, perinde habetur ac si esset in pecunia à creditore suo debitori soluta, sed nondum commixta, vel consumpta, & eodem jure. Quare sicut Domina Barbara vigore suæ anterioris hypothecæ posset pecuniam à suo marito solutam consequi, si tamen extaret, & non esset consumpta: ita poterit debitorem sibi obligatum, qui tamen nondum solverat posteriori, non obstante delegatione convenire, quasi res soluta adhuc extaret: & ad hoc eundem Surdum locum refert & sequitur Castil. *controverf. lib. 4. cap. 61. & ult. n. 88.* ubi concludit, nomen debitoris datum in solutum, ubi nondum fuit exactum, perinde haberi ac si pecunia esset à debitore creditori soluta, sed nondum commixta, vel consumpta.

Sed in hoc primo capite non videtur diutius insistendum, cum in fortiori casu, nempe in secundo capite, quod concernit solutionem maturatam vivente venditore, fundatam esse creditorum intentionem, ex sequentibus manifestè appareat.

6 Primò enim vera est in jure regula, quod licet pretium non succedat loco rei in iudiciis singularibus; tamen in subsidium, quando venditor non est solvendo, tunc pretium succedit loco rei, & sic actio quæ dabatur contra rem, & datur contra pretium in illius locum subrogatum. Duran. *decif. 63. n. 4.* & in hoc consistit natura hujus subsidiarii remedii. The-saur. *jnn. lib. 2. q. 16. n. 3.* Burat. *decif. 87. n. 4.* † & ideo non est necessaria executio bonorum debitoris quando notoriè constat, ipsum non esse solvendo, ut tradit Burat. *loco cit.*

8 Secundò, quia dictus emptor negare non potest, quin de tempore dictæ venditionis, & dationis in solutum, habuerit notitiam creditorum anteriorum, & omnium facultatum venditoris, cum in instrumento concordie appareat, illum convocatis omnibus venditoris creditoribus, ipsis nomine ejusdem proposuisse de dimittendo omnia bona sua pro illorum satisfactione: sicut de tenore deliberationum factarum inter dictos creditores, cum appareat eundem emptorem adfuisse, & præsentem fuisse dictis congregationibus, & expressè in dicto instrumento concordie conservata sunt jura anteriorum creditorum, casu quo debitor conventionibus non satisfaceret, prout non satisfecit: cujus quidem instrumenti ignorantiam emptor prætereundum non potest, cum illius expressam mentionem fecerit in dicto contractu venditionis, & in instrumento primæ solutionis, seu compensationis quintæ partis primi anni, & in illius executionem receperit dictam solutionem quintæ partis: quia faciens mentionem alicujus instrumenti, maxime cum expressione anni, diei, & Notarii, præsumitur totum illius tenorem scivisse. Alex. *conf. 181. n. 4. vol. 7.* Surd. *decif. 4. n. 8.* & *decif. 116. n. 43. versic. Bene admittit.* Mascard. *concl. mibi 1299. n. 10.* idem Surd. *conf. 4. n. 46.*

9 Imò, quia in illius executionem recepit solutionem illius quintæ partis, præsumitur non solum scivisse, sed etiam omnia in eo contenta approbasse. Menoch. *remed. 15. recuper. possiff. n. 119.*

10 Et per consequens cum venditio facta fuerit à debitore sciente se multis obnoxium creditoribus anterioribus, emptori scientiam anteriorum hypothecarum habenti, alienatio & compensatio, seu datio

in solutum facta ipsi de suo debito proveniente ex pretio dicti ruris, etiam quoad primum terminum non subsistit; sed datur, ea non obstante, creditoribus actio ad pretium ruris alienari, quamvis medio præsentis compensationis consumptum, ut clarè admittunt omnes Doctores de hac materia tractantes, & inter ceteros The-saur. *jnn. d. lib. 2. q. 16. num. 3.* Fontanel. *de pact. nuprial. clausula 5. glossa 8. parte 7. num. 22. fol. mibi 151. tom. 2.* † ubi dicit hoc casu agi contra pecuniam, quamvis consumptam, quasi is qui solutionem recepit, dolo desierit possidere. Surd. *conf. 4. num. 45.* † & actor habet electionem agendi ad rem, vel ad pretium, prout sibi placuerit. Duran. *d. decif. 63. num. 8.* Idem tradit Pacificus de Salviano *interdicto, inspest. 3. cap. 2. num. 250.* ubi quod hoc casu adversus pecuniam agi potest, perinde ac si extaret. Sequitur itaque, creditores recta via agere potuisse, & rectè egisse contra dominum emptorem pro solutione pretii dicti ruris, ut ex eo anterioribus venditoris creditoribus satisfiat.

Neque obstat quod opponitur, debuisse præcedere actionem revocatoriam, non autem via executiva contra emptorem tertium possessorem agi potuisse.

Respondetur enim, quod cum creditores hypothecarii habeant omnia bona dicti debitoris sibi obligata, & nomen hoc, siue debitum pretii ruris venditi sit ipsis obligatum, Surdus *conf. 4. num. 19. & seqq.* sine dubio potuerunt agere contra debitorem sui debitoris in forma Camere obligatum, etiam via executiva, quamvis ipsi non sint in illo instrumento facto inter emptorem & venditorem nominati. Zach. *de obligat. Camer. quest. 5. num. 35.* *Item nomen, C. de execut. rei judic.* Rota apud Zach. *decif. 7. num. 1.* & sic non agnoscunt emptorem uti tertium possessorem, sed uti debitorem sui debitoris: † creditoribus enim competit adversus debitorem debitoris actio personalis utilis, q. & apud debitorem erat directa. Surd. *d. conf. 4. num. 23.* ubi dicit nec esse necessariam utilem actionem, sed via executiva posse procedi, *n. 24.* & hoc non solum ratione quatuor solutionum non exactarum, seu non compensabilium, verum etiam quoad primam solutionem compensatam, quia consumpta fuit cum scientia juris alieni: quo casu perinde agi potest, ac si pecunia extaret, ut superius fuisse ostensum fuit, & bene probat Surd. *conf. 4. maxime num. 33. versic. Quinimò: & num. 37. in fine, versic. Quamvis enim debitor: & num. 43.* ubi dicit, † quod stante mala fide, pecunia, etiam si cum aliis misceatur, non transit in dominium posterioris creditoris, & condici potest perinde ac si extaret, attento quod ille posterior sciebat conventionem anteriorum creditorum, ex eo quod mentionem de illius instrumento fecit, & ex aliis de quibus supra, ut per Surd. *ibid. num. 45. 46. 47. & 48.* & ideo semper habetur pro possessore, & uti talis conveniri potest, & datur creditoribus actio executiva, tanquam contra nomen debitoris, quod non est consumptum, aut saltem habetur pro extante, & non consumpto. Surd. *ibid. num. 49.* ibi. *Sed contra eum movenda est actio, tanquam nomen debitoris obligatum.* Et paulò post: *Quia sciebat pecuniam illam cum omnibus bonis præsentibus & futuris per debitorem fuisse obligatam, perinde est ac si extaret, & consumpta non esset.*

Non obstant etiam quæ de retentione & compensatione opponuntur, quia bene respondet Surd. *ubi supra, num. 38. versic. Nec movet,* ubi ostendit, non dari retentionem rei, quæ ad aliquem devenit

vicio affecta, & cum scientia juris alieni, nec in præjudicium anteriorum hypothecarum; & cum illa pecunia esset primò obligata aliis creditoribus, non potuit in eorum præjudicium compensari cum credito juniori, ut *ibid.* num. 40. *versic.* & eodem modo respondetur: ut optimè decisum fuit in Rota decis. 242. part. 4. *diversor.*

CAPUT CLXXVI.

Liberi colectivo nomine vocati, censentur vocati post patrem, & non simul, etiam in collateralibus. Conjuncta dispositio quando resolvatur in disjunctam. Proximioribus vocatis, datur quidem vocatio activa, sed inter ipsos non adest gravamen, nisi tractus temporis interveniat in gradu ipsorum. Renunciatio matris pro se, & hæredibus, & successoribus quibuscumque, quomodo noceat liberis & hæredibus renuntiantis.

S V M M A R I U M.

- 1 Liberi censentur successivè vocati post patrem, & non simul, etiamsi agatur de collateralibus, quando sunt vocati per nomen collectivum.
- 2 Et hoc casu liberi censentur vocati per substitutionem vulgarem, maxime quando per verbum directum, instituo.
- 3 Quando testator processit ad plures substitutionum gradus, liberi colectivo nomine vocati censentur per fideicommissum vocati.
- 4 Intellige, ut hoc procedat, quando inter patrem & suos adsunt verba tractum temporis impor-

- tantia, non autem quando sunt appposita inter alios vocatos.
- 5 Ius adeundi hereditatem spatio 30. annorum præscribitur.
- 6 Contra mulierem constante matrimonio currit præscriptio in bonis dotalibus, quando inchoata fuerat antequam nuberet.
- 7 Quando fideicommissum est injunctum sub duplici conditione, sæpè conjuncta propositio refertur in disjunctam ex presumptione mente testatoris, juxta sententiam Peregrini.
- 8 Fideicommissum injunctum sub duplici conditione quarum una est de fallo impossibili, sustinetur ex altera tantum conditione.
- 9 Liberi in conditione positi in prima substitutionis parte, non impediuntur venire tanquam vocati in secunda parte, in qua proximiores vocantur.
- 10 Quamvis proximiores sint vocati, non tamen ea eo sequitur quod inter illos fuerit factum fideicommissum reciprocum.
- 11 Fideicommissum hæredi sub duplici conditione impositum non extenditur regulariter ad alterius gradus.
- 12 Substitutio reciproca difficillius inducitur inter collaterales.
- 13 Si mater renuntiaverit fideicommissum, filii illius & hæredes non possunt admitti ad illius portionem.
- 14 Hæres etiam cum beneficio inventarij, tenetur approbare factum defuncti cui successit, usque ad concurrentiam valorum bonorum sub relictorum.
- 15 Renuncians generaliter omnibus iuribus, reservatis fideicommissis qua in futurum exerceat possent, censetur omnibus aliis non reservatis renunciasse.
- 16 Proximiores inter se censentur vocati activè, & non passivè, & sic non sunt invicem gravati.

Petrus testator instituit heredem fratrem suum Bertrandum & Suos, Bertrandus habuit sex liberos, nempe

1 Antoniu hæredem, qui ultimo loco obiit si- ne liberis.	2 Franciscum coheredem, qui habuit quinque liberos, nempe	3 Catharinam,	4 Annam, qua sine libe- ris decessit.	5 Claram, qua reliquit libe- ros.	6 Andriam, qua sine liberis de- cessit.
	1 Bertrandum, qui filiu habuit	2 Ludovicum,	3 Petrum,	4 Margaretum,	5 Delphinum
	Antoniu, qui fuit hæres alte- rius Antonii, patrui sui ma- gri, ex illius re- stamento.				

Supponendum est quod post obitum Francisci, obierunt Catharina & Clara, relictis liberis: Anna verò, & Andriam nullis relictis liberis; & instituto per ipsas respectivè Antonio ipsarum fratris hærede universalis.

Ultimo loco obiit Antonius filius, & coheres dicti Bertrandi senioris, nullis relictis liberis, instituto hærede suo universalis altero Antonio filio dicti Bertrandi junioris, & pronepote suo ex fratre.

Contra quem, uti possessorem bonorum dicti quondam Petri, & hæredem illius mediatum uni-

versalem, prætendunt liberi superstites dictæ Clare sororis, & filiz dicti quondam Bertrandi senioris, ex testamento dicti Petri, tam ex persona propria, quam ipsorum matris, se vocatos esse per fideicommissum reale, & reciprocum, ad bona & hereditatem dicti Petri ipsorum propatui, necnon ad portiones, quæ dictis Antonio, Annæ, & Andriam mortuis sine liberis obverant, aut potuerant obvenire de dictis bonis, tam ante obitum dicti Bertrandi ipsorum patrui, ex institutione facta per ipsum Petrum de dicto Bertrando & suis, quam post ejus obitum ex illo fideicommissum præterito in dicto